

Overzicht schriftelijke (technische) vragen en antwoorden _versie 26 november 2024

Onderwerp	Vraag	Antwoord
Openstaande vragen n.a.v. Besluitvormende VV van 10 juli 2024		
Overzicht moties, aanbevelingen, toezeggingen_ versie 4 juni 2024	<u>Zijderveld/Natuur:</u> Openstaande vragen naar voortgang van de volgende items: 1. ID A4 26 en 27 - Water meer sturend maken : terugkoppeling of schriftelijke tijdlijn, wanneer? Bij 27 informatie VV W&BS, belangrijk onderwerp, kan dat periodiek herhaald worden? 2. ID 23 - Aanpassen beleidsregel graven bij nieuwe watergangen: wordt herzien in 2024, wanneer wordt dat behandeld? 3. M2 1 - Motie groenblauw van WN: in de voortgang staat dat wshd een eigen subsidieregeling gaat uitwerken, wat is daar de planning voor? Zie het volledige overzicht hier	1. Beantwoording volgt 2. Beantwoording volgt 3. Beantwoording volgt <i>Het Overzicht moties, aanbevelingen en toezeggingen zal elke besluitvormende VV worden geagendeerd en de afhandeling en voortgang ter vaststelling worden aangeboden. Bovenstaande voortgang zal worden verwerkt in het volgende overzicht.</i>
Openstaande vragen n.a.v. Commissie WWV van 12 november 2024		
3e begrotingswijziging/ Korteweg	<u>Wilkens/Water Natuurlijk:</u> Pagina 16: Aanpak Korteweg: wat wordt bedoeld met: er is een aantal risico's opgetreden? Met name om te begrijpen of er nu verdere vertraging komt op dit belangrijke dossier.	De opgetreden risico's zijn van ontwerp en technische aard en zijn goed beheersbaar. Dit leidt niet tot vertraging. Oplevering van het project blijft staan in het vierde kwartaal van 2025.
Openstaande vragen n.a.v. Commissie MBH van 13 november 2024		
Grondaankoop de Klomp	<u>De Jong/SGP:</u> Kan de verkoop ontbonden worden als de grondsanering hoger uitvalt dan geraamd? Of zijn de kosten voor ons, hoe zit dat?	Er is sprake van een ontbindende voorwaarde voor de uitslag bodemonderzoek. Als er een vervuiling blijkt te zitten die gesaneerd dient te worden, dan hebben we de keuze om te ontbinden of om met verkoper aan tafel te gaan over de kosten.
Openstaande vragen Programmabegroting 2025		
Prioritering Groenbeleidsplan	<u>Groshart/Natuur:</u> Gisteren hebben we gesproken over de programmabegroting. Ging met name om de punten uit het Groenbeleidsplan die nu vanwege prioritering niet uitgevoerd worden. Graag zouden wij een lijst krijgen van de punten die nu vertragen.	Vanwege de druk op de maakbaarheid (beschikbare capaciteit in relatie tot de hoeveelheid en omvang van opgaven) is er organisatiebreed geprioriteerd in de werkzaamheden. Voor het groenbeleidsplan geldt dat we in 2025 geen invulling kunnen geven aan de uitwerking van de volgende maatregelen: • Opstellen van beheer- en inrichtingsplannen voor eigen terreinen; • Opstellen van een inspiratieboek groen bij compensatie van nadelige effecten bij ingrepen; • Opstellen van de beheerplannen voor het verbeterde ecologisch beheer NVO's en waterbergingen; • Planmatig verbeteren (beleidsvorming) circulair verwerken reststromen; • Opstellen keuzemodule voor klimaat robuust groen met stimulans voor biodiversiteit en passend binnen de landschappelijke kwaliteit;

Onderwerp	Vraag	Antwoord
		• Opstellen van een kaart waar stapstenen/verbindingen/groenblauwe dooradering versterkt moet worden; • Onderzoeken en opstellen beheerplan naar plaagsoorten en ziekten en plagen (en de bestrijding daarvan); • Onderzoeken en opstellen beheerplan naar beschermde soorten; • Opstellen van landschapsplannen.
Financiële vragen begroting	<u>Groshart/Natuur:</u> Financiële vragen over de Begroting: 1. Blz 80: 6.1.1.3: 1e kwartaal zit boven kasgeldlimiet: wat betekent dat? Ik mis de toelichting 2. Blz 83: voor programma's waterveiligheid en wegen is de beschikbare weerstandscapaciteitsruimte nihil. Wat betekent dat? 3. Blz 91: emu-saldo vertoont een tekort. Wat betekent dat? Ik mis de toelichting 4. Blz 92: invulling paragraaf 6.1.5.5. is wel erg mager.	1. Dit betekent dat WSHD in 2025 1 kwartaal de limiet overschrijdt. Dit heeft geen gevolgen voor WSHD. Pas als een overheidsorganisatie 3 kwartalen achter elkaar de limiet overschrijdt, dan moet een overheidsorganisatie een plan bij de toezichthouder (provincie ZH) indienen om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. Dit volgt uit de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden. 2. Dat betekent dat de weerstandscapaciteit precies voldoende is om de gewogen risico's uit de begroting te kunnen opvangen. Binnen het kader van WSHD, namelijk een verhouding van 1,2 tussen de risico's en de algemene reserve. 3. Een toelichting is opgenomen op pagina 91, onder de tabel. Een tekort betekent dat er meer geld wordt uitgegeven dan er binnenkomt. Dit wordt met name veroorzaakt door de investeringen. 4. De indicator die vermeld is, is landelijk verplicht. Namelijk: een meerpersoonshuishouden met een eigen woning met een waarde van 370.000 euro. Dit is binnen Unie-verband afgesproken, om de lastendruk tussen waterschappen te kunnen vergelijken. We verwijzen naar hoofdstuk 5.4, om doublures te voorkomen in het boekwerk. In hoofdstuk 5.4 zijn alleen de cijfers van WSHD vermeld, omdat de cijfers van andere waterschappen nog niet bekend zijn. (omdat hun begrotingen 2025 ook nog vastgesteld moeten worden)
KRW-doelen	<u>Groshart/Natuur:</u> In de Programmabegroting valt op dat er niets wordt gezegd over de KRW (of heb ik dat gemist). 1. Gaan WSHD nog steeds alle KRW maatregelen uitgevoerd krijgen voor 2028? 2. Eerder is aangegeven dat er een planning is voor uitvoering van de KRW maatregelen. Kan de VV inzicht krijgen in die planning? 3. Kunt u aangeven wat de (financiële) consequenties zijn als de KRW doelen niet gehaald worden? 4. Hoe zit het met het stellen van KRW doelen voor overige wateren, zoals benoemd in het coalitieakkoord?	Er wordt op meerdere plekken in de Begroting uitgebreid gesproken over de KRW. 1. Ja, we lopen nog steeds op schema om de maatregelen uit het derde Stroomgebiedbeheerplan (SGBP3) voor 2028 gereed te hebben. 2. Bij de behandeling van de 2de begrotingswijziging (BURAP) is deze vraag mondeling gesteld en door heemraad Van der Eijk beantwoord. Er is inderdaad een planning voor de uitvoering van de SGBP3 maatregelen, deze wordt echter niet gedeeld. 3. Om te voorkomen dat we de doelen niet gaan halen, worden vanuit Rijk, provincie en WSHD bijgestuurd met aanvullende maatregelpakketten. Vooralsnog is en blijft dat ons uitgangspunt en trachten we met een onafgebroken inzet de doelen te behalen. Een mogelijke consequentie kan zijn dat Europa na 2027 een inbreukprocedure start tegen Nederland, die vervolgens zijn uitwerking vindt richting de waterbeheerders. De toekomst zal uitwijzen of alles dan voldoende onderbouwd is en of we er alles aan gedaan hebben. In termen van financiële consequenties kunnen hierover (nog) geen uitspraken worden gedaan. 4. Op basis van de Strategie waterkwaliteit zal het proces starten om te komen tot (definitieve) doelen voor regulier water (zie 2e begrotingswijziging 2024).

Onderwerp	Vraag	Antwoord																												
Verkeersslachtoffers	<u>Van der Horst/Water Natuurlijk:</u> We streven naar 0 verkeersslachtoffers (pagina 45 Programmabegroting). Hoeveel verkeersslachtoffers hebben we nu op eigen wegen in het beheergebied van WSHD?	In onderstaande tabel vindt u het aantal verkeersslachtoffers van 2019 t/m 2023 op de waterschapswegen. Daarin is een stijgende trend te zien. Dit heeft vooral een aantal externe oorzaken. De belangrijkste is het verkeersgedrag. Daaronder valt naast veel te hard rijden ook het appen tijdens het rijden en alcohol en drugs gebruik, waaronder lachgas. Ook de explosieve groei van het aantal elektrische fietsen op de weg speelt een rol. Een andere oorzaak is de toegenomen drukte op de weg. Sinds de coronajaren 2020 en 2021, waarin het relatief rustig was op de weg, is de verkeersdrukke vanaf eind 2021 weer flink toegenomen tot zelfs hogere intensiteiten dan voor corona. <table><tr><th>Jaar</th><th>Ongevallen</th><th>Gewonden</th><th>Doden</th></tr><tr><td>2019</td><td>255</td><td>88</td><td>4</td></tr><tr><td>2020</td><td>252</td><td>85</td><td>5</td></tr><tr><td>2021</td><td>271</td><td>101</td><td>6</td></tr><tr><td>2022</td><td>315</td><td>107</td><td>4</td></tr><tr><td>2023</td><td>368</td><td>137</td><td>3</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>1461</td><td>518</td><td>22</td></tr></table> <i>Overzicht van het aantal verkeersslachtoffers op de wegen in het beheer van Waterschap Hollandse Delta (opgave november 2024).</i> Sinds het huidige Wegenbeheerprogramma sturen en rapporteren we niet meer op het aantal ongevallen en verkeersslachtoffers. De reden daarvoor is dat we als wegbeheerder alleen indirect invloed uit kunnen oefenen op het aantal slachtoffers door de inrichting van onze wegen. Ons Waterschap werkt mee aan lokale en landelijke acties op het gebied van verkeersbewustzijn. We kunnen echter niet afdwingen dat bestuurders niet meer hun telefoon gebruiken achter het stuur of veel harder rijden dan toegestaan, beide belangrijke oorzaken van ongevallen.	Jaar	Ongevallen	Gewonden	Doden	2019	255	88	4	2020	252	85	5	2021	271	101	6	2022	315	107	4	2023	368	137	3	Totaal	1461	518	22
Jaar	Ongevallen	Gewonden	Doden																											
2019	255	88	4																											
2020	252	85	5																											
2021	271	101	6																											
2022	315	107	4																											
2023	368	137	3																											
Totaal	1461	518	22																											
Vragen Water Natuurlijk Programmabegroting	<u>Wilkens/Water Natuurlijk:</u> 1. Pagina 32 Heeft het niet voldoen aan de provinciale normering voor wateroverlast financiële gevolgen? 2. Pagina 78 Risicobeheer: is het WSHD al aan het sparen voor de boetes die eraan kunnen komen door het niet voldoen aan de KRW doelen? Wordt hier al concreet naar gekeken en voorbereid, eventueel in Unie verband? Ik zou deze dan ook terug willen zien op pagina 112 in de tabel Risico voldoende en schoon water. 3. Pagina 84 Reserves, algemene vraag aan de heemraad: zijn er reserves voor het aankopen van grond en zo ja waar vinden wij deze terug?	1. Een mogelijk risico dat we lopen bij het niet voldoen aan de wateroverlastnormering is het risico op schadeclaims bij het optreden van schade door wateroverlast. 2. WSHD houdt in haar begroting tot op zeker hoogte rekening met onvoorziene kosten. De kosten van boetes en rechtszaken zijn echter niet inzichtelijk te maken door de grote mate van onzekerheid die zij met zich meebrengen. Om hierin meer duidelijkheid te krijgen heeft WSHD een juridische scan uit laten voeren door Universiteit Utrecht, analoog aan de assessments voor de Brabantse waterschappen. Hieruit komen risico's en aanbevelingen naar voren. De definitieve versie van het onderzoeksrapport wordt in december verwacht. Voor veel zaken ontbreekt een duidelijk kader of een duidelijke, juridische definitie. We kijken in Rijn-West verband in diverse themagroepen naar deze vraagstukken. Ook via actielijn 6 (een uiteenzetting van de KRW uitzonderingsmogelijkheden) en actielijn 7 (de procesbeschrijving van de aanpak met betrekking tot rechtszaken) van de KRW-Impuls worden deze vraagstukken in groepsverband opgepakt. 3. De VV heeft hier op 10 juli 2024 een krediet voor vrijgemaakt.																												

Onderwerp	Vraag	Antwoord																										
	Aankopen van grond is in veel gevallen noodzakelijk daar waar een wateropgave ligt en deze moet worden ingevuld door het creëren van ruimte voor water in de breedste zin. 4. Pagina 118 Samenwerkingsverband SVHW overzicht: er staat nu onder kopje risico's 'er zijn geen risico's' misschien is dit en kleine heroverweging waard gelet op recente ontwikkelingen.	4. Er moet onderscheid worden gemaakt tussen de belastingheffing (verricht door SVHW voor WSHD) en de resultaten van de GR zelf. De resultaten van de GR zelf gaven de laatste jaren geen grote nadelen in jaarrekeningen.																										
Technische vragen Begroting 2025/PvdD	<u>Klompenuhouwer/PvdD:</u> 1. P5 In 'De begroting in één oogopslag' wordt aangegeven dat 17,7 miljoen uit overige opbrengsten bestaat. De fractie Partij voor de Dieren vindt dit een hoog bedrag om niet gespecificeerd te worden. Welke opbrengsten zijn dit precies? 2. P19 Bij 'Het behouden van de bestaande landschappelijke waarde van het areaal'. Wat wordt precies bedoeld met 'landschappelijke waarde van het areaal'? En hoe wordt deze waarde bepaald? 3. P19 Bij 'Het behouden en waar mogelijk vergroten van de biodiversiteit van het areaal'. Wat wordt precies bedoeld met het vergroten van de biodiversiteit? Gaat het hier om aantal soorten, aantal procent of het aantrekken van nieuwe soorten bijvoorbeeld? En betreft het hier alle biodiversiteit, dus die ter land, ter water en in de lucht? 4. P24 Bij Preventieve maatregelen tegen graverij van bevers. Waarom worden nu alternatieve maatregelen ingezet? Oftewel, wat is de reden dat voorafgaande jaren niet is ingezet op preventieve maatregelen tegen graverij van bevers? 5. P24 Welke preventieve maatregelen tegen graverij van bevers gaan ingezet worden? Is al bekend waar	1. <table><tr><td>HWBP - exploitatieprojecten</td><td>2,3</td></tr><tr><td>Overige opbrengsten Waterveiligheid</td><td>0,2</td></tr><tr><td>Baggeren</td><td>0,5</td></tr><tr><td>Overige opbrengsten Water</td><td>0,4</td></tr><tr><td>Gemeentelijke bijdrage transportstelsel</td><td>0,9</td></tr><tr><td>Overige opbrengsten Waterketen (Covid bemonstering, garantstelling provisie etc)</td><td>0,7</td></tr><tr><td>Overige opbrengsten Wegen (gladheidbestrijding, herstel ingravingen etc)</td><td>0,4</td></tr><tr><td>Huuropbrengst / grondverkoop</td><td>1,0</td></tr><tr><td>Vergunningen</td><td>0,3</td></tr><tr><td>Geactiveerde lasten (kosten van personele inzet voor investeringen)</td><td>9,1</td></tr><tr><td>Overige opbrengsten Bestuur er organisatie (o.a. uitkering ziekwet)</td><td>0,3</td></tr><tr><td>Dividend</td><td>1,6</td></tr><tr><td>TOTAAL</td><td>17,7</td></tr></table> 2. De landschappelijke waarde wordt bepaald door alle kenmerkende landschapselementen die wij beheren. Kenmerkend zijn vooral de dijken, de kreek en de bomenrijen binnen ons beheergebied. In grote lijnen bepalen deze objecten in huidige of oorspronkelijke verschijningsvorm de landschappelijke waarde. In het Groenbeleidsplan 'Buitengewoon groen' is aangegeven dat we de landschappelijke waarden van ons groen in stand houden. Concreet betekent dit dat we de huidige groene landschapselementen in ieder geval duurzaam in stand houden. Hoe we dat doen is onder meer uitgewerkt in het Tactisch kader Bomen, bosplantsoenen, houtwallen en hagen en het Uitvoeringskader maaien en de daaruit volgende beheerplannen. Daarnaast stellen we momenteel een beheerplan op voor vergroening van onze eigen terreinen op. Binnen de beheerkeuzes die we maken houden we voortdurend rekening met de landschappelijke kwaliteit waarbij afwegingen gemaakt worden in behoud of herstel van structuren of elementen als bomen(rijen), hagen en overige	HWBP - exploitatieprojecten	2,3	Overige opbrengsten Waterveiligheid	0,2	Baggeren	0,5	Overige opbrengsten Water	0,4	Gemeentelijke bijdrage transportstelsel	0,9	Overige opbrengsten Waterketen (Covid bemonstering, garantstelling provisie etc)	0,7	Overige opbrengsten Wegen (gladheidbestrijding, herstel ingravingen etc)	0,4	Huuropbrengst / grondverkoop	1,0	Vergunningen	0,3	Geactiveerde lasten (kosten van personele inzet voor investeringen)	9,1	Overige opbrengsten Bestuur er organisatie (o.a. uitkering ziekwet)	0,3	Dividend	1,6	TOTAAL	17,7
HWBP - exploitatieprojecten	2,3																											
Overige opbrengsten Waterveiligheid	0,2																											
Baggeren	0,5																											
Overige opbrengsten Water	0,4																											
Gemeentelijke bijdrage transportstelsel	0,9																											
Overige opbrengsten Waterketen (Covid bemonstering, garantstelling provisie etc)	0,7																											
Overige opbrengsten Wegen (gladheidbestrijding, herstel ingravingen etc)	0,4																											
Huuropbrengst / grondverkoop	1,0																											
Vergunningen	0,3																											
Geactiveerde lasten (kosten van personele inzet voor investeringen)	9,1																											
Overige opbrengsten Bestuur er organisatie (o.a. uitkering ziekwet)	0,3																											
Dividend	1,6																											
TOTAAL	17,7																											

Onderwerp	Vraag	Antwoord
	deze maatregelen precies ingezet gaan worden? Welk materiaal gaat gebruikt worden? Wat zullen de kosten van deze maatregelen precies zijn? 6. Wanneer wordt de actualisatie Nota Peilbeheer verwacht? 7. P33 Bij 'komen tot een integraal meetnet watersysteem' wordt aangegeven dat nieuwe meetpunten voor waterkwaliteit in de KRW-watervallen worden ingesteld. Waarom zijn nieuwe meetpunten noodzakelijk? Was het huidige meetpuntensysteem niet voldoende? 8. P34 Wat is de reden dat er in 2025 tot 2024 minder km's gebaggerd wordt? En om hoeveel km's gaat het hier dan? 9. P45 Bij de transitie wegen: welke kosten blijven bestaan voor het waterschap? Op de dijken bevinden zich wegen. Wanneer schade ontstaat aan de weg veroorzaakt door bijvoorbeeld langdurige droogte of graverijschade, blijft het waterschap daarvoor verantwoordelijk? 10. P123 Ten aanzien van het beleid op de muskusrattendoding, op welke wijze krijgt de VV een terugkoppeling hierop? Op welke wijze worden de muskusratten gedood? Worden er inmiddels ook diervriendelijke vallen gebruikt in plaats van de zeer dierenonvriendelijke verdrinkingsvallen? Hoeveel en welke dodelijke bijvangst per jaar wordt in de verdrinkingsvallen gevonden?	groenobjecten. Daarbij vormt naast de landschappelijke kwaliteit ook de biodiversiteit en cultuurhistorie onderdeel van de landschappelijke kwaliteit. 3. In het Groenbeleidsplan 'Buitengewoon groen' is opgenomen dat ons waterschap de biodiversiteit behoudt en waar mogelijk vergroot. Dit betreft alle wateren en grond die in eigendommen is van het waterschap en de hoofdwatervallen waar wij geen eigenaar zijn maar die wij wel onderhouden. De term 'biodiversiteit' is destijds niet nader omschreven. In 2020 heeft de Unie van Waterschappen een Position Paper Biodiversiteit bestuurlijk vastgesteld. Hierin staan de ambities van de waterschappen ten aanzien van het vergroten van de biodiversiteit vermeld. In het verlengde daarvan heeft de Unie van Waterschappen in 2021 opdracht gegeven aan het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW), Naturalis Biodiversity Center en Schuttelaar & Partners voor het opstellen van een 'Raamwerk biodiversiteit, indicatoren voor biodiversiteitsherstel bij de waterschappen'. Dit Raamwerk is door een Uniewerkgroep verder uitgewerkt en heeft geleid tot aanbevelingen voor monitoring van de biodiversiteit. Zo is aanbevolen om de biodiversiteit op dijken en wegbermen in kaart te brengen met de zogenoemde Nectarindex. De Nectarindex geeft zowel informatie over de biodiversiteit van de vegetatie als de geschiktheid van de vegetatie voor insecten. Ons waterschap is in 2023 gestart met onderzoek naar de vegetatie en insecten op dijken en wegbermen volgens deze Nectarindex. Dit is tevens een invulling van een bestuurlijk vastgestelde KPI uit het Waterbeheerprogramma. De resultaten van dit onderzoek zullen gerapporteerd worden in Waterwerken 2024. Waterwerken ligt op 16 april 2025 ter goedkeuring voor bij de Verenigde Vergadering. Op het ogenblik wordt binnen de Unie van Waterschappen nog gewerkt aan een maat voor de biodiversiteit voor het aquatisch ecosysteem. Zodra deze beschikbaar is, zullen wij deze methodiek toe gaan passen om zo de biodiversiteit in het water te kunnen volgen. 4. We werken al langer aan de zorgvuldige voorbereiding van preventieve maatregelen. In 2025 hopen we de eerste maatregelen uit te voeren. 5. De planvorming loopt nog en wordt voor de eerste locaties begin volgend jaar afgerond. We willen als eerste beginnen op locaties waar het risico het hoogst is en de uitvoering het makkelijkst. Het is nu nog niet te zeggen welke locatie(s) het precies gaan worden, en welke maatregel het dan wordt en wat de te verwachten kosten zijn. 6. Gepland is om te starten begin 2025 en de actualisatie hetzelfde jaar ook af te ronden. 7. In het KRW water hebben we de ligging van een aantal meetpunten geoptimaliseerd vanwege betere representativiteit en naar een nieuwe locatie verplaatst, het meetnet blijft qua aantal meetpunten gelijk. Daarnaast hebben we ook in regulier water het meetnet herzien op basis van huidige informatiebehoefte van de organisatie. Hierbij zijn meetpunten vervallen en nieuw bijgeplaatst. Dit meetnet wordt komende 2 jaar geïmplementeerd bij AQUON. 8. Dat in 2025 minder gebaggerd gaat worden heeft geen specifieke oorzaak, maar is het gevolg van fluctuaties in de baggerplanning, welk gebied wordt er

Onderwerp	Vraag	Antwoord
		dat jaar gebaggerd. De werkzaamheden zijn zo gelijkmatig mogelijk verdeeld, maar er zullen altijd kleine lengteverschillen blijven bestaan. Het aantal kilometers dat gebaggerd wordt zegt op zichzelf niet zoveel. De kosten worden vooral bepaald door wáár er wordt gebaggerd. In jaar x zitten bijvoorbeeld veel kilometers landelijk baggerwerk, waarbij de bagger direct op de kant kan worden gedeponeerd en in jaar Y zijn het meer stedelijke kilometers die vaak moeilijk bereikbaar zijn en waar de bagger wordt afgevoerd. Stedelijk baggeren is dus aanzienlijk duurder dan landelijk baggeren. 9. - Volgens aangenomen PvA Wegentransitie is de insteek dat er geen kosten voor het waterschap blijven bestaan na afronding van een succesvolle wegenoverdracht aan alle tien de gemeenten. Als niet alle tien de gemeenten de wegen zouden overnemen, blijft WSHD wegbeheerder in de achtergebleven gemeente(n). Met bijbehorende kosten voor beheer en onderhoud. - Bij overdracht aan een gemeente van een weg die op een dijk ligt (dijkweg), dragen we alleen de weg over en vestigen we een recht van opstal voor de gemeente. Het waterschap blijft eigenaar van de dijk (in het geval dat het een actieve waterkering betreft, anders beschouwen we het als een 'gewone' weg). In de te sluiten overeenkomst over de betreffende wegenoverdracht maken we ook afspraken met elkaar hoe we omgaan met aansprakelijkheid bij schades. De insteek op dit moment is: Als de gemeente door slechte of ontbrekende onderhoudswerkzaamheden schade veroorzaakt aan het dijklichaam, is zij aansprakelijk voor de kosten van deze schade. Terwijl als er schade aan de weg ontstaat als gevolg van (onderhouds-)werk aan/op/bij de dijk, dan is het waterschap aansprakelijk voor de kosten van die schade. Tevens stemmen beide partijen het onderhoudswerk met elkaar af. 10. Over de uitvoering van het beleid komt er ieder voorjaar vanuit het samenwerkingsverband Muskusrattenbeheer Rivierenland de Jaarrapportage vangstontwikkeling van het voorgaande jaar beschikbaar. De meest recente jaarrapportage (van 2023) wordt u bijgaand als bijlage meegezonden. Voortaan zal na ontvangst van de jaarrapportage u deze worden toegestuurd ter info. Voor de muskusrattenbestrijding worden verschillende vangmiddelen gebruikt, die leiden tot de dood van de muskusrat: conibear-klem, duikerafzetting, geweer, grondklem, klemmenrekje, levend vangende kooi, lokaasklem, lokaaskooi, postklem, schijnduiker, slaan en delven en slootafzetting met kooi. De duikerafzetting, lokaaskooi, schijnduiker en slootafzetting met kooi zijn typen verdrinkingsvallen. Op het ogenblik is er nog geen goed alternatief voor de verdrinkingsval. Het aantal bijvangsten in 2023 is gedaald ten opzichte van die in 2022. Voor de details over bijvangsten en wordt doorverwezen naar hoofdstuk 6 en bijlage 4 van de Jaarrapportage vangstontwikkeling 2023 (zie hieronder).

Onderwerp	Vraag	Antwoord																		
		[Jaarrapportage vangstontwikkeling MRB Rivierenland 2023] 6. Bijvangsten De bijvangsten zijn in 2023 gedaald ten opzichte van die in 2022. In 2023 zijn 455 bijvangsten geregistreerd tegen 645 in 2022. Dit is exclusief het aantal van 627 bruine ratten, 263 woelratten, 6 Wolhandkrabben, 1 zonnebaars en 36 uitheemse rivierkreeften. Deze diersoorten worden als gewenste bijvangsten aangemerkt. In 2023 is een bever bijgevangen in het gebied van waterschap Rivierenland. Dit is gemeld bij de provincie Gelderland. In bijlage 3 is het volledige overzicht opgenomen en in bijlage 4 het overzicht bijvangsten per soort en vangmiddel. Ongewenste bijvangsten 2023 <table><thead><tr><th></th><th>Zoogdieren</th><th>Vogels</th><th>Vissen</th><th>Overig</th><th>Totaal bijvangsten</th></tr></thead><tbody><tr><td>2022</td><td>29</td><td>321</td><td>292</td><td>3</td><td>645</td></tr><tr><td>2023</td><td>20</td><td>210</td><td>224</td><td>1</td><td>455</td></tr></tbody></table> Overzicht bijvangsten per categorie exclusief de gewenste bijvangsten		Zoogdieren	Vogels	Vissen	Overig	Totaal bijvangsten	2022	29	321	292	3	645	2023	20	210	224	1	455
	Zoogdieren	Vogels	Vissen	Overig	Totaal bijvangsten															
2022	29	321	292	3	645															
2023	20	210	224	1	455															

Onderwerp	Vraag	Antwoord																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
		[Jaarrapportage vangstontwikkeling MRB Rivierenland 2023] Bijlage 4: Bijvangsten per soort en vangmiddel 2023 <table><tr><th>soort/vangmiddel</th><th>Conibear</th><th>Duikerafzetting</th><th>Grondklem</th><th>Klemmenrekje</th><th>Levend vangende kooi</th><th>Lokaasklem</th><th>Lokaaskooi</th><th>Postklem</th><th>Schijnjunker</th><th>Slootafzetting met kooi</th><th>Eindtotaal</th></tr><tr><td>Californische rivierkreeft</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>Geknobbelde Am. rivierkreeft</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>9</td><td></td><td>9</td></tr><tr><td>Rode Am. rivierkreeft</td><td>1</td><td>7</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>18</td><td></td><td>26</td></tr><tr><td>Zonnebaars</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>aal</td><td>6</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>7</td></tr><tr><td>aalscholver</td><td>60</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>3</td><td></td><td></td><td>63</td></tr><tr><td>amerikaanse nerts</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>baars</td><td></td><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>5</td></tr><tr><td>bever</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>blankvoorn</td><td>1</td><td>38</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>39</td></tr><tr><td>blauwe reiger</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>boommarter</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>brasem</td><td>1</td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>2</td></tr><tr><td>bruine rat</td><td>262</td><td>56</td><td></td><td>22</td><td>222</td><td>19</td><td>5</td><td>14</td><td>23</td><td>4</td><td>627</td></tr><tr><td>bunzing</td><td>8</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>1</td><td></td><td>11</td></tr><tr><td>dodaars</td><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>2</td></tr><tr><td>eeekhoorn</td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td></tr><tr><td>fuut</td><td>2</td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td></td><td></td><td>5</td></tr><tr><td>grauwe gans</td><td>1</td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td>3</td></tr><tr><td>grote modderkruiper</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>grote zaagbek</td><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>2</td></tr><tr><td>hermelijn</td><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>3</td></tr><tr><td>karper</td><td>7</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>8</td></tr><tr><td>knobbelzwaan</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>kolblei</td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>meerkoeit</td><td>8</td><td>6</td><td></td><td>6</td><td>2</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>23</td></tr><tr><td>roodwangschildpad</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>ruisvoorn</td><td></td><td>7</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>7</td></tr><tr><td>snoek</td><td>5</td><td>39</td><td></td><td>6</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td>6</td><td>1</td><td>59</td></tr><tr><td>steenmarter</td><td>1</td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>2</td></tr><tr><td>voorn</td><td>1</td><td>33</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>4</td><td></td><td>38</td></tr><tr><td>waterhoen</td><td>17</td><td>2</td><td></td><td>11</td><td>5</td><td>2</td><td>3</td><td></td><td>2</td><td></td><td>42</td></tr><tr><td>waterral</td><td>7</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td></td><td>8</td></tr><tr><td>watersnip</td><td></td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>wilde eend</td><td>51</td><td></td><td></td><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td></td><td></td><td>57</td></tr><tr><td>wintertaling</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>woelrat</td><td>194</td><td>8</td><td>1</td><td>1</td><td></td><td>1</td><td>5</td><td>25</td><td>28</td><td></td><td>263</td></tr><tr><td>wolhandkrab</td><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>3</td><td></td><td>6</td></tr><tr><td>zeelt</td><td>8</td><td>42</td><td></td><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td>1</td><td>2</td><td>57</td></tr><tr><td>zwaan</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr><tr><td>Eindtotaal</td><td>657</td><td>246</td><td>1</td><td>57</td><td>230</td><td>23</td><td>15</td><td>51</td><td>102</td><td>7</td><td>1.389</td></tr></table>	soort/vangmiddel	Conibear	Duikerafzetting	Grondklem	Klemmenrekje	Levend vangende kooi	Lokaasklem	Lokaaskooi	Postklem	Schijnjunker	Slootafzetting met kooi	Eindtotaal	Californische rivierkreeft									1		1	Geknobbelde Am. rivierkreeft									9		9	Rode Am. rivierkreeft	1	7							18		26	Zonnebaars									1		1	aal	6								1		7	aalscholver	60							3			63	amerikaanse nerts	1										1	baars		4							1		5	bever	1										1	blankvoorn	1	38									39	blauwe reiger	1										1	boommarter					1						1	brasem	1			1							2	bruine rat	262	56		22	222	19	5	14	23	4	627	bunzing	8	1					1		1		11	dodaars	2										2	eeekhoorn				1			1				2	fuut	2			1				2			5	grauwe gans	1			1				1			3	grote modderkruiper									1		1	grote zaagbek	2										2	hermelijn	3										3	karper	7	1									8	knobbelzwaan	1										1	kolblei		1									1	meerkoeit	8	6		6	2	1					23	roodwangschildpad									1		1	ruisvoorn		7									7	snoek	5	39		6				2	6	1	59	steenmarter	1			1							2	voorn	1	33							4		38	waterhoen	17	2		11	5	2	3		2		42	waterral	7								1		8	watersnip		1									1	wilde eend	51			4				2			57	wintertaling	1										1	woelrat	194	8	1	1		1	5	25	28		263	wolhandkrab	3								3		6	zeelt	8	42		2				2	1	2	57	zwaan	1										1	Eindtotaal	657	246	1	57	230	23	15	51	102	7	1.389
soort/vangmiddel	Conibear	Duikerafzetting	Grondklem	Klemmenrekje	Levend vangende kooi	Lokaasklem	Lokaaskooi	Postklem	Schijnjunker	Slootafzetting met kooi	Eindtotaal																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Californische rivierkreeft									1		1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Geknobbelde Am. rivierkreeft									9		9																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Rode Am. rivierkreeft	1	7							18		26																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Zonnebaars									1		1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
aal	6								1		7																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
aalscholver	60							3			63																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
amerikaanse nerts	1										1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
baars		4							1		5																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
bever	1										1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
blankvoorn	1	38									39																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
blauwe reiger	1										1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
boommarter					1						1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
brasem	1			1							2																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
bruine rat	262	56		22	222	19	5	14	23	4	627																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
bunzing	8	1					1		1		11																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
dodaars	2										2																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
eeekhoorn				1			1				2																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
fuut	2			1				2			5																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
grauwe gans	1			1				1			3																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
grote modderkruiper									1		1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
grote zaagbek	2										2																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
hermelijn	3										3																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
karper	7	1									8																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
knobbelzwaan	1										1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
kolblei		1									1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
meerkoeit	8	6		6	2	1					23																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
roodwangschildpad									1		1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
ruisvoorn		7									7																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
snoek	5	39		6				2	6	1	59																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
steenmarter	1			1							2																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
voorn	1	33							4		38																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
waterhoen	17	2		11	5	2	3		2		42																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
waterral	7								1		8																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
watersnip		1									1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
wilde eend	51			4				2			57																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
wintertaling	1										1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
woelrat	194	8	1	1		1	5	25	28		263																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
wolhandkrab	3								3		6																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
zeelt	8	42		2				2	1	2	57																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
zwaan	1										1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Eindtotaal	657	246	1	57	230	23	15	51	102	7	1.389																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															

Onderwerp	Vraag	Antwoord
Technische vragen Natuur/Programma begroting 2025	<u>Groshart/Natuur:</u> 1. Er wordt veel georganiseerd rond watereducatie in Dordrecht (blz. 55). Wordt zo iets ook in Rotterdam en andere steden opgezet? 2. Blz. 55: waarom wordt het aantal focuslanden van het buitenlandbeleid uitgebreid van 2 naar 4 landen? 3. Risico van garantstelling HVC is gering maar financiële gevolgen zijn wel erg groot: 18 miljoen. Hoe wordt dat beheerst? 4. ik mis risico's als gevolg van het niet halen van KRW uitvoering 5. Blz 113: aansprakelijkheidsstelling: hoe kan het dat dat 4 jaar is blijven liggen? 6. Blz 31. In 2025 worden 14 beheer- en onderhoudsplannen afgerond> wordt dat dan ook al als zodanig uitgevoerd of volgt dat pas daarna? 7. 2022-2027 gaan ze aan de slag met de belangrijkste vismigratieroutes. Wat betekent aan de slag gaan? Wordt dat dan ook al uitgevoerd of alleen opgenomen in gebiedsplannen. In de vertrouwelijke bijlage staat dat de vismigratieroutes dit vertraagt start, pas in 2027 in plaats van in 2024. Deze maatregel is belangrijk in het kader van de kaderrichtlijn water (KRW) Waarom is deze maatregel vertraagd? Zou niet alles op alles gezet moeten worden om alle maatregelen die bijdragen aan de KRW ruimschoots voor 2027 uitgevoerd te hebben. Er worden nu rechtszaken gevoerd omdat alle maatregelen niet al gereed zijn in 2024 omdat in de KRW blijkbaar ook staat dat alle te nemen maatregelen minimaal 3 jaar voor het einde van de planperiode uitgevoerd moeten zijn. Waarom wordt een deel van de vismigratie routes sowieso al gepland uitgevoerd te worden na 2027? 8. Renovatie gemaal de Eendragt met een 2 zijdige vismigratie, is ook vertraagd,	1. De samenwerking in Dordrecht loopt al 22 jaar onder de noemer WaterEducatie Drechtsteden (WED) en is nog steeds succesvol. In Rotterdam zijn we in gesprek met Stichting Natuurstad (bekend van de kinderboerderijen en natuureducatie, ze doen echter veel meer), en ook in andere delen van ons beheergebied verkennen we de mogelijkheden om samen op te trekken met gebiedspartners in watereducatie (zoals NME-centra en gemeenten). Overigens hoeft die samenwerking niet persé de formele vorm te zijn zoals in de Drechtsteden, maar kan het ook op een andere manier. Per gebied/samenwerkingspartner zoeken we de beste vorm. Tot slot, het betekent niet dat we, in de gebieden waar (nog) niet zo'n (al dan niet vastgelegde, formele) samenwerking is, geen watereducatie aanbieden. 2. De focuslanden zijn Zuid-Afrika en Ethiopië. Onze deelname aan Ghana en Colombia vindt op verzoek van de Blue Deal organisatie plaats vanwege de bijzondere expertise die wij daaraan kunnen leveren. E.e.a. is afgestemd met het college uit de vorige bestuursperiode. 3. Tegenover de garantstelling van 17,8 miljoen staan de door de GR Slib beheerde installaties als onderpand. Daarnaast krijgen we ieder jaar 1% van de garantstelling uitgekeerd als garantstellingsprovisie. Daarmee neemt het risico en de mogelijke gevolgen jaarlijks langzaam af. 4. De risico's met betrekking tot de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water worden door WSHD zorgvuldig intern gemonitord. Deze worden periodiek gedeeld en zijn te raadplegen via de website Waterwerken. Daarnaast zijn de risico's extern en onafhankelijk onderzocht in een KRW-assessment, uitgevoerd door de Universiteit Utrecht in opdracht van de waterschappen in Rijn-West. Dit onderzoek is vergelijkbaar met de juridische scan die eerder is uitgevoerd voor de Brabantse waterschappen. De definitieve versie van het onderzoeksrapport wordt in december verwacht. Het rapport bevat een integraal deel met analyses en aanbevelingen voor alle betrokken waterschappen en een specifiek deel dat toegespitst is op WSHD. Het behandelt alle aspecten van risico's, niet alleen die in de uitvoering. 5. De zaak loopt vier jaar, maar is niet vier jaar blijven liggen. Het lastige was dat onze verzekering de zaak in behandeling heeft genomen, maar er later via een andere behandelaar achter kwam dat er geen polisdekking is. Zeg maar de kleine lettertjes. Dit omdat de schadeoorzaak de uitvoering van eigen werkzaamheden betreft, namelijk het wegmaken van waterplanten, dat valt niet onder de dekking van de aansprakelijkheidspolis. Daarom is nu afgesproken dat Justion advocaten de zaak namens ons behandelt, op kosten van de verzekering, maar een eventuele schadevergoeding komt wel voor rekening van het waterschap. 6. Het doel van het opstellen van deze beheer- en onderhoudsplannen is om planmatig een optimaal ecologisch onderhoud te formuleren voor het betreffende waterlichaam om de waterkwaliteit te verbeteren. Zodra dit plan er is zal dit het handelingskader vormen voor het toekomstig onderhoud.

Onderwerp	Vraag	Antwoord
	wordt nu pas 2027 opgeleverd ipv in 2025. wat is de reden daarvan? 9. Op blz. 34 van de vertrouwelijke bijlage staat dat wegbermen vernieuwd of vervangen worden. Wat gaan we dan precies doen? Wordt hierbij ook rekening gehouden met de biodiversiteit van de bermen? Als de bermen wordt heringericht wordt er dan rekening gehouden met biodiversiteit (bij bepaalde aanleg krijg je meer biodiversiteit, lagere vegetatie en hoeft er minder vaak gemaaid te worden). 10. Op blz. 11 vertrouwelijk bijlage staat dat beschoeiing wegen bij Oudeland van Strijen en Krammerdijk te Achthuizen vervangen worden. Wat moet ik me voorstellen bij vervanging van de beschoeiing bij wegen? Is hier ook overwogen iets anders te doen dan het terugplaatsen van een de beschoeiing, aanleg flauw talud? 11. Er staat dat de verkeersafwikkeling op de IJsselmondse Randweg onder druk staat maar uitvoering is wel met een jaar vertraagd. Waarom is dat? Hoe wordt geprioriteerd bij personele capaciteitsproblemen. Gaan urgente zaken dan voor? 12. De watergebiedsplannen worden weer verder vertraagd (blz. 18 en 19 vertrouwelijke bijlage). Op blz. 5 van de vertrouwelijke bijlage staat dat IJsselmonde Zuid-Oost, West en Noordwest pas in 2028 en 2029 starten. Gezien het feit dat er zo'n grote opgave is op IJsselmonde Noord-Oost en ook dat wij gehoord hebben dat daar jaren niets aan is gedaan, vragen wij ons af welke prioritering gehanteerd wordt bij het plannen van de watergebiedsplannen. Krijgen daarbij de gebieden met de urgentste problemen voorrang? 13. Ook de wateropgave van O-N Reijerwaard en van ZW is vertraagd van	Daarom is ook gekozen om deze plannen op te stellen in samenwerking met ecologen en onderhoudsbeheerders. 7. In het vismigratieplan dat in 2023 is vastgesteld zijn een aantal prioritaire vismigratieroutes opgenomen die in 2027 gereed moeten zijn (= uitgevoerd) en een aantal die complexer zijn om uit te voeren en in 2027 opgestart moeten zijn, maar nog niet afgrond. Voor de vismigratieroutes waar in de begrotingstekst naar verwezen wordt betekent dit dat ze in 2027 uitgevoerd zijn. Inmiddels zijn de gemalen Stellendam en Oudendoorn voorzien van een tweezijdige vispassage. 8. De aanleiding om deze investering op te nemen in de begroting is de benodigde renovatie van het gemaal, elektrische installatie en de pompen. In 2023 is het vismigratieplan vastgesteld, daarin is gemaal De Eendragt benoemd als prioritaire vismigratieroute. Er is daarom besloten om het vispasseerbaar maken van dit gemaal aan de oorspronkelijke scope toe te voegen. Aangezien dit een extra leiding door de primaire waterkering zal zijn is er onderzocht wat de meest optimale manier is voor de vis om een waterkering te kruisen. Aangezien dit afwijkt van het huidige beleid is hiervoor een aanvullend bestuursvoorstel gemaakt. De afstemming tussen de twee betrokken programma's waterveiligheid en watersystemen heeft meer tijd gekost dan was voorzien waardoor de uitwerking van dit project is vertraagd. 9. De bermen worden vernieuwd of vervangen vanuit de doelstelling om een duurzame veilige situatie voor de weggebruiker te creëren. Op locaties waar de berm veelvuldig wordt gebruikt door wegverkeer is onderzocht of (half)verharding van de bermen noodzakelijk is om tot een veilige, meerjarig solide, en meer duurzame oplossing te komen. Op deze locaties vindt nu veelvuldig vereffening van de berm plaats met grond of granulaat. Het uitgangspunt blijft om terughoudend te zijn bij het aanbrengen van meer verharding en bij het inzaaien van bermen na werkzaamheden gebruik te maken van specifieke kruidenmengels waardoor de biodiversiteit in stand blijft of toeneemt. 10. De fietspaden en wegen door het Oudeland van Strijen liggen veelal op 'dijkjes' met aan weerskanten water. Doordat aan weerszijden water is gelegen is opsluiten van de dijkjes met beschoeiing en de vervanging daarvan noodzakelijk om, gezien de veenachtige grond, verzakkingen en verschuivingen op korte termijn te voorkomen. Enkele wegen zijn inmiddels afgesloten voor gebruik. 11. De vertraging van de uitvoering is gelegen in het inplannen van de werkzaamheden. Hierover vindt afstemming plaats met Rijkswaterstaat, drie gemeenten, twee bedrijventerreinen en de hulpdiensten, waarbij het Maastricht ziekenhuis een belangrijke stakeholder is. Uit deze overleggen is gebleken dat meer tijd nodig is om het werk in beperkt beschikbare tijdslots en omleidingsroutes door met name werkzaamheden van Rijkswaterstaat in te plannen. 12. De prioritering van de watergebiedsplannen gebeurt op basis van een aantal criteria:

Onderwerp	Vraag	Antwoord
	2022/2023 naar 2026 en 2027. Waarom is dat? Ook hier de vraag hoe geprioriteerd wordt?	▪ Urgentie van de verschillende opgaven ▪ Gebiedsontwikkelingen (waarop we kunnen/moeten aansluiten) ▪ Lopende activiteiten (die we kunnen synchroniseren) ▪ Verdeling van de beschikbare capaciteit (op met name planvorming) De urgentie van de opgave weegt daarbij zwaar en wordt niet enkel bepaald door de opgave op het gebied van de normering wateroverlast, maar ook door de andere onderdelen die in de watergebiedsplannen worden opgenomen. Gezien het knelpunt van de "maakbaarheid" in de begroting wordt de planvorming op de watergebiedsplannen daarnaast zo gepland dat de beschikbare capaciteit goed wordt ingezet. 13. Voor de wateropgave op IJsselmonde was in het verleden een bedrag in de begroting opgenomen om initiatieven van de gemeente Rotterdam financieel te kunnen ondersteunen. Een deel van dit bedrag is ingezet om de waterberging in Reijeroord te realiseren. Voor het overige bedrag (de investering O-N Reijerwaard) heeft zich nog geen concreet project vanuit de gemeente Rotterdam aangediend. Hierdoor is het bedrag later in de tijd weggezet. De wateropgave zelf wordt nu verder meegenomen in de watergebiedsplannen. Dat de bijdrage voor de gemeente Zwijndrecht is vertraagd heeft als reden dat de gemeenten worden geconfronteerd met verminderde inkomsten vanuit het Rijk en daardoor moeten bezuinigen. Het was daardoor niet zeker of dit project doorgang kon vinden. Inmiddels zijn de gesprekken met de gemeente weer opgestart en wordt er gekeken wat en wanneer samen met de gemeente Zwijndrecht kan worden uitgevoerd.
Vragen buiten de vergadering om		
Voortgang motie Groen Blauwe diensten	<u>Wilkens-van Geloven/Water Natuurlijk:</u> Enige tijd geleden heeft de VV de motie 'Groen Blauwe diensten grondgebruikers' aangenomen. In het 'Overzicht Moties, aanbevelingen en toezeggingen' staat over deze voortgang voor de motie omschreven: Uit contacten met andere waterschappen is gebleken dat er geen voor WSHD passende goede voorbeelden zijn die het mogelijk maken deze lijn versneld in te passen. Daarom wordt nu gewerkt aan het uitwerken van eigen subsidieregeling die zowel qua werklast voor de organisatie als qua inzet van subsidiegelden beheersbaar is. Tijdens een gesprek enige tijd geleden tussen de organisatie en mevrouw Wilkens is gesproken over de mogelijkheid tot het uitvoeren van een pilot. Dit om het proces te	<i>Beantwoording volgt</i>

Onderwerp	Vraag	Antwoord
	versnellen en te kunnen starten. Met name het verzamelen van kennis en ervaring was het doel van deze pilot. In de aangenomen motie is opgenomen: "Hierbij ook de agrarische sector te raadplegen om beter tot een eenvoudige, werkbare regeling te komen." Vragen: 1. Ten aanzien van de pilot: 1. Wordt nog steeds ingezet op het (eerst) starten van een pilot? 2. Zo nee: waarom niet? 3. Wanneer wordt deze pilot gestart? 4. Wat is de omvang van de pilot (in deelnemers en/ of beschikbaar budget)? 5. Op welke manier wordt gecommuniceerd over deze pilot met de mogelijke deelnemers (grondgebruikers)? 2. Ten aanzien van het proces: 1. Is er een plan van aanpak opgesteld inclusief planning voor de invulling en uitvoer van de regeling Groen Blauwe diensten? i. Zo ja wilt u deze aan de VV beschikbaar stellen? ii. Zo nee: gaat deze worden opgesteld en wanneer is deze beschikbaar? 2. Is er een (uiterste) datum vastgesteld voor de invoering van de regeling Groen Blauwe diensten? 3. Ten aanzien van het raadplegen van de agrarische sector: a. Op welke wijze is/ wordt de agrarische sector geraadpleegd? b. Is gedacht aan het benaderen van de 'Agrarische collectieven' om deze te raadplegen over de invulling van de regeling Groen Blauwe diensten?	
Bomenrij Spuidijk	<u>Wilkens/Water Natuurlijk</u> : Opnieuw vraagt onze fractie aandacht voor de bomenrij aan de binnenzijde van dijk langs het Spui tussen	1. In de Nota toetsingskaders en beleidsregels voor het watersysteem is de beleidsregel Beplanting op en nabij waterkeringen (BL02) opgenomen. Een van de toetsingscriteria die het waterschap daarbij hanteert is de volgende:

Onderwerp	Vraag	Antwoord
	Nieuw-Beijerland en Piershil. Uit het antwoord op eerdere vragen komt naar voren dat het oorspronkelijk om een rij gaat van ongeveer 180 bomen, voornamelijk wilgen. De meeste zijn rond 1980 aangeplant. De afgelopen decennia, ook afgelopen winter weer, zijn de meeste bomen gekapt en er zijn langs die dijk geen bomen teruggeplant. Er staan er nu nog 29. In antwoord op onze vragen in 2022 antwoordt U onder andere: <i>"De bomen worden volgens ons beleid 1-op-1 herplant. Echter vindt herplant op een andere locatie plaats omdat het een primaire waterkering betreft waar we volgens onze eigen beleidsregels vanuit waterveiligheid niet mogen herplanten. Afgelopen voorjaar zijn er per abuis een aantal bomen aangeplant op deze locatie, maar aangezien dat in strijd is met de beleidsregels van waterveiligheid zijn de bomen weer weggehaald en elders herplant."</i> De betreffende bomenrij staat op een afstand van ruim meer dan 5 meter van de teen van dijk. In de beleidsregel wordt deze afstand genoemd als het gaat om waterveiligheid. De veiligheid van de waterkering is dus niet in het geding. Het gaat hier om het vrijhouden van een vrije ruimte voor het geval die ruimte in de toekomst mogelijk nodig is voor een dijkversterking. Afgelopen december antwoordt het college op een verzoek van HW zoemt. HW zoemt wilde op haar kosten ter plekke een nieuwe aanplant verzorgen. Het waterschap ging niet in op dit verzoek, omdat het betreffende dijktraject niet aan de normen voldoet waardoor er mogelijk een versterking zou moeten plaats vinden. Pas na een volgende beoordeling, na 2026, zou duidelijk worden of	"Beplanting (inclusief ontgrondingskuil) mag niet in de kruin of het (toekomstige) talud van het waterstaatswerk worden aangebracht. Daarnaast moet beplanting op minimaal 5,00 m uit de (teen)lijn van het (toekomstig) binnen- en/of buitentalud worden aangebracht." Hier wordt dus niet alleen gesproken over 5 m uit de teenlijn van het huidige talud, maar ook over 5 m uit de teenlijn van het toekomstig talud. Verder wordt in de motivatie van de beleidsregel het volgende genoemd: "Doordat sommige beplanting een lange levensduur kan hebben, zijn er tijdens deze duur mogelijk dijkversterkingen noodzakelijk. Hierdoor mogen de bomen niet worden aangebracht binnen het profiel van vrije ruimte en mag de ontgrondingskuil dit profiel niet doorsnijden." Aangezien de betreffende kering in de meest recente beoordelingsronde het oordeel C heeft gekregen (kering voldoet niet aan de ondergrens) kan de genoemde 5 m nog niet bepaald worden en zal er, op basis van de uitkomsten van de beoordeling, binnen de levensduur van bomen een dijkversterking plaatsvinden. - Op www.waterveiligheidsportaal.nl is het beoordelingsrapport te raadplegen. Zoals in het antwoord op de vorige vraag al is aangegeven, heeft de betreffende kering (dijktraject 21-2) als oordeel gekregen dat deze niet voldoet aan de ondergrens. De Spuidijk is onderdeel van dit dijktraject. Inzoomend naar de Spuidijk is het resultaat van de beoordeling dat de dijk een onvoldoende scoort op de faalmechanismen macrostabiliteit binnenwaarts en piping. - Dat komt doordat die dijkversterking gebaseerd was op een andere benadering van risico's. In 2017 is die benadering ingrijpend veranderd. Op basis van de nieuwe, in de wet vastgelegde, benadering zijn in de periode 2017-2022 alle primaire keringen in Nederland getoetst. Over de resultaten van de toets in ons gebied is de Verenigde Vergadering op 20 februari 2023 geïnformeerd met een bestuurlijke informatiebrief (BIB 2023-05 Eindresultaten Eerste Beoordelingsronde veiligheid primaire waterkeringen). - Wij wachten eerst de uitkomsten af van het nader onderzoek dat plaats gaat vinden alvorens te bepalen of er ruimte is voor de aanplant van bomen.

Onderwerp	Vraag	Antwoord
	en zo ja, hoeveel ruimte er nog overblijft voor bomen. Deze argumentatie wekt verbazing, omdat de Verenigde Vergadering op 27 maart 2014 besloot om een krediet van 47.329.000,- euro beschikbaar te stellen voor de versterking van het traject tussen km 54.9 en 67.3. Het dijkvak van de bomenrij betreft km 60.2 tot 63 en zou dan dus helemaal versterkt moeten zijn. Het VV besluit meldt ook dat met de versterking de dijk voldoet aan de eisen voor alle faalmechanismen voor de komende 50 jaar. <u>Vragen voor het College:</u> 1. Wij verzoeken om opheldering over de verschillen in argumentatie voor het niet toestaan van herplant van bomen in de betreffende rij. 2. Op welk punt voldoet het betreffende dijktraject niet aan de normen? 3. Hoe kan het dat die dijk, in tegenstelling tot het genoemde VV besluit, na zo'n korte tijd opnieuw niet voldoet aan de normen? 4. Waarom kiest WSHD niet zelf voor vervanging van bomen in de rij? Immers na eerdere toetsingen bleek steeds dat de ruimte voor bomen ongewijzigd bleef en zelfs de weg tussen de bomen en de dijk kon blijven.	
Beschoeiingen	<u>Wilkens/Water Natuurlijk:</u> In een brochure heeft het waterschap ons duurzaamheidsbeleid samengevat: <i>"In 2050 zijn watergangen breder dan nu, zodat geen bouw materiaal meer nodig is om de oevers kunstmatig steil te houden. Een flauwe helling met riet en bloemrijke vegetatie bespaart materialen als beton, hardhout, staal en plastic. De oevers</i>	Uw quote is een van de argumenten waarom we streven naar bredere watergangen. Deze brede watergangen hebben we in veel gevallen echter (nog) niet, daarom is het ook onderdeel van de visie op 2050. In de watergebiedsplannen wordt gezocht naar de mogelijkheden om ruimte te creëren voor een robuuster watersysteem, om zo onder andere ook aan de voorwaarde te voldoen om beschoeiing te verminderen. Daarbij zijn we met name afhankelijk van de beschikbare grond. Om bredere watergangen te realiseren (en daarmee ook beschoeiing te kunnen uitfaseren) is er medewerking nodig van de aangrenzende landeigenaar. Stap één is altijd het aanbieden van een natuurvriendelijke oever, dit kost echter oppervlakte

Onderwerp	Vraag	Antwoord
	<i>functioneren als ecologische verbindingzones."</i> Bekend is dat investeringen in het watersysteem vaak voor meerdere decennia worden gedaan en dat het aanbrengen van harde beschoeiingen geen bijdrage leveren aan de waterkwaliteit en biodiversiteit. Daarnaast kunnen dit type beschoeiingen verdrinkingsgevaar opleveren voor dieren en kleine kinderen. Uit het recent vernieuwde Handelingskader beschoeiingen komt naar voren dat het WSHD doorgaat met het vernieuwen van de 500 km beschoeiingen en daar de komende jaren 5 miljoen euro aan uitgeeft en dat derden ook gewoon kunnen doorgaan met het plaatsen van beschoeiingen. <u>Vragen voor het College:</u> 1. Kunt u toelichting geven op de ogenschijnlijke frictie tussen duurzaamheidsbeleid en de praktijk? 2. Betekent dit dat ons duurzaamheidsbeleid niet wordt uitgevoerd op dit punt? a. Indien nee, welke stappen worden in welk tijdbestek <i>wel</i> genomen om het opgenomen doel voor 2050 te halen? 3. Hoe zit het in zijn algemeenheid met het uitfasen van beschoeiingen van het waterschap? 4. Is deze uitfasering om invulling te geven aan het duurzaamheidsbeleid, op één of andere manier opgenomen in de watergebiedsplannen? a. Indien nee, waarom niet?	(bouw)land, wat het voor de eigenaar minder interessant maakt. Onteigenen is geen optie en voor de taxatieprijs/m2 is veelal geen interesse. Voor het uitfasen van beschoeiingen, is investering in een ruimer robuuster watersysteem een randvoorwaarde. Op de korte termijn hebben we te maken met bestaande beschoeiingen die aan vervanging toe zijn. De beschoeiing is in die jaren niet voor niets geplaatst, bij de kapotte beschoeiingen zie je alweer afkalving ontstaan. Door te steile taluds, slechte grondslag of hoge water stroomsnelheden in de watergang kan het meestal al krappe stroomprofiel door afkalving worden belemmerd, hierdoor is vervanging van deze beschoeiing noodzakelijk. Het beschikbaar gestelde budget biedt de mogelijkheid om planmatig de vervangingsopgave uit te voeren en niet van storing naar storing te hollen. Positief en duurzaam zijn: • Bij een deel van de oude beschoeiingen heeft beplanting op het talud de functie van de beschoeiing overgenomen en is het talud stabiel, hier wordt geen nieuwe beschoeiing meer geplaatst. • Indien de locatie zich daarvoor leent kan een wilgentenen beschoeiing worden geplaatst. • Door vervangen van oude beschoeiingen worden creosootpalen uit het water verwijderd.

Bijlage: Jaarrapportage Vangstontwikkeling 2023 muskusrattenbeheer waterschappen Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Hollandse Delta en Rivierenland